

Repensar la UE després de l'11-M

Els generals d'aquest mateix any, les seves fronteres. Amb vista a l'exte-

Unitat Antiterrorista de l'Oficina Europea de Policia (Europol) alertava en un informe que "el terrorisme, i en particular el del fonamentalisme islàmic, constitueix la pitjor amenaça per a la seguretat europea en el futur immediat". L'atemptat de Madrid del passat 11 de març ens ha tret de dubtes. Els temors s'agregen quan descobrim que les atrocitats són obra de ciutadans o residents a les nostres societats. Altres esdeveniments han posat llenya al foc en dibuixar un panorama d'inestabilitat mundial. De totes les guerres que sacsegen el món, la ferida que més enverina la humanitat és el conflicte del Pròxim Orient. Entre Bush i els seus falcons, Ariel Sharon i el nou home fort de Hamàs, sembla que els extrems maximalistes marquen la batuta del desconcert global.

Se'ns diu que Europa és una àrea de llibertat i prosperitat. Però la falta de seguretat pot acabar soscant l'exercici de la llibertat. És per això que la UE s'ha posat mans a l'obra per extirpar un monstre que escampa els seus tentacles per tot Europa. A diferència del que va fer Bush, la Unió Europea defuig de declaracions de guerra. La recepta dels Quinze és policial i de defensa, i s'assegura que tot es farà respectant escrupolosament els drets humans i l'estat de dret.

El trident per la pau se sintetitza en "l'estratègia europea de seguretat, per una Europa segura en un món millor", que integra els aspectes de política interior i de política exterior. A dins, la UE aposta per desenvolupar una policia i uns serveis secrets paneuropeus (policia

rrior, Europa vol impulsar el multilateralisme. En tercer lloc, la UE no s'està de reconèixer que l'emergència del terrorisme fonamentalista islàmic obeeix a raons socioeconòmiques. El cap de la política exterior europea, Javier Solana, deia a *The Financial Times* el dia 25 de març: "Cap raó no justifica el terrorisme, però res no justifica ignorar les causes del terrorisme. Evidentment, els fanàtics sobrepassen qualsevol discurs polític, però aquesta gent s'alimenta d'una bassa de frustració i greuge."

La cimera europea dels passats dijous i divendres a Brussel·les va girar entorn de qüestions de seguretat. Ara es demana que cap al juny d'aquest any tots els estats membre facin realitat mesures com "l'ordre europea de detenció" o "la decisió contra el blanqueig de diners". El president de la Comissió, Romano Prodi, deia en conferència de premsa el dijous a la tarda: "Ara, el retard és imperdonable."

Com que el terrorisme fixa les seves urpes arreu d'Europa és lògic fer una crida a la col·laboració i coordinació entre tots els països de la UE. Es vol que magistrats, policia i serveis secrets treballin junts. Per a aquesta comensal hi ha dos organismes de la UE que són cridats a prendre gran protagonisme: Europol i Eurojust. Aquestes dues institucions ja existien, però ara s'activaran perquè se les dotarà de més poders i recursos. Europol, en la qual s'integren els Mossos d'Esquadra, és l'oficina europea de policia, mentre que Eurojust és concebuda com una audiència nacional però d'àmbit europeu. Cal recordar, però, que l'ini-

La cimera europea de la passada setmana va haver de reorientar-se per tractar el problema més urgent: la lluita antiterrorista. Un holandès serà l'encarregat de coordinar la política de seguretat dels Quinze i de dotar de recursos i de funcions institucions com l'Europol i l'Eurojust.

Els caps d'estat i de Govern de la UE, en una reunió d'urgència celebrada la setmana passada, van nomenar Gijss M. de Vries (dalt) responsable de la lluita antiterrorista en l'Europa dels Quinze.

Els Quinze volen establir un control ferri de les fronteres exteriors de la UE per garantir la lliure circulació interior

ci de qualsevol investigació haurà de comptar amb el consentiment dels estats.

Al juny de 2005 hauria de començar a funcionar un altre paquet de mesures compost per un pla de seguretat al transport marítim i ferroviari, així com als ports. Pel que fa a les fronteres entre els estats membre, es vol una circulació lliure i fluïda, però les fronteres exteriors seran sotmeses a forts controls.

També hi ha mesures noves i d'immediata entrada en vigor. S'institueix una figura encarregada d'avivar el foc de la lluita antiterrorista. Aquest càrrec ha anat a parar al neerlandès nascut a Amèrica del Nord Gijss M. de Vries, cosa que pot afavorir el diàleg transatlàntic, ja que Holanda és un gran aliat dels Estats Units. Aquest "coordinador de la lluita antiterrorista" farà d'enllaç entre Consell i Comissió Europea i entre els diferents estats membre. També s'ha donat llum verda a la "clàusula de solidaritat", treta de l'esborrany de la nova Constitució.

Segons aquesta clàusula, si un estat pateix un atac terrorista de gran escala, els altres estats membre aniran al seu socors, una mobilització general de mitjans civils i militars per protegir les institucions democràtiques i la població. Es planegen altres mesures, com la creació d'un "banc de dades i el registre de persones, grups i entitats", i cada vegada guanya més adeptes la implantació de tecnologia biomètrica d'identificació. Tota aquesta bateria de mesures antiterroristes, però, ha estat molt criticada per activistes i organitzacions dels drets civils, que les qualifiquen de desproporcionades.

Segons el *taoiseach* irlandès (el primer ministre) i president de torn del Consell Europeu, Bertie Ahren, abans de les properes eleccions europees de mitjan juny es pot fer realitat el que seria el Tractat Constitucional de Dublín. D'aquesta manera, els afers de justícia i interior, així com totes les polítiques comunitàries,

seran molt més fàcils de concebre i de dur a terme.

Des de la caiguda de la Unió Soviètica el món busca un nou ordre mundial. L'elecció de G. W. Bush com a president dels EUA va posar en marxa l'opció unilateralista, l'imperi únic i incontestable, la *pax* americana. En l'altre extrem, el moviment liderat per Bin Laden pretén dividir el món recreant l'edat mitjana: oposant i separant el món cristià i el musulmà. De ben segur que l'arribada del demòcrata John Kerry a la Casa Blanca i la retirada d'Ariel Sharon afavoriria les coses. Mentrestant, però, apareixen iniciatives europees diverses que busquen la pau i l'entesa entre civilitzacions, més enllà de les relacions estrictes entre governs. El passat dia 22 de març iniciava el seu camí l'Assemblea Euromediterrània, que agermana els 25 estats de la UE amb els del Nord d'Àfrica i el Pròxim Orient. L'àrea euromediterrània, l'anomenat Procés de Barcelona, amb voluntat política i més finançament, pot convertir-se en una mina per al progrés per al sud, la millor manera de desactivar bombes de desesperació.

Miquel Àngel Díez i Besora
(Brussel·les)